

מסורת הש"ס

א) לקמן פג: ע"ש צ"ה ז: ב) [נרב אלפס פ"ו דמיכלתין דף רפח. אימא השוטט לריך שיתן עפר תימות למטה ועפר תיחות למטה וכו'] כר"ש"ש שם, א) [ג"ל פקתא וכו"א לקמן קו. ונברכות גר. ובגמר מג: ופרש"י פקתא בקטע וכו"א בערין גס בילקוט פרשה אחרי פקתא], ד) [עין מוס' סנהדרין עו. ד"ה סוף תמה], ס) לעיל יב: ו) לעיל ב: ו) חגיגה יט. מקוולאות פ"ה משנה ו, ח) רש"ג, ע) [ג"ל אחר ד"ה וכו'], י) [נשתבסה: ב) ג"ל באין דורשין,

תורה אור השלם

1. ואיש איש מבני ישראל וגו' דבר הדר הגר ברוכם אשר יצטר ציד הנה או עוף אשר יאכלו וישפך את דמיו וכסודו בפרק: וירקא יו יג וְהָבִיתָ שְׁמֶם לְפָנֶיךָ וְאִבְלַתְּ שֵׁם וְשִׁמְחֹת לְפָנֶיךָ אֶלְדִּיקְךָ: בדברים כו ז

גליון הש"ס

גמ' איבעיא להו מלא צואר: כעין זה צדיק קטן ע"כ: שם אמר הפילה הוא כשרה. ע"י סנהדרין עו ע"ה מוס' ד"ה סוף: רש"י ד"ה שמא כ"ו עיריירם יהיו. ע"י כהנע"צ ספ"ט סנהדרין:

הגהות הב"ה

א) רש"י ד"ה לריך שיתן עפר למטה עפר תיחורח דלם העפר:

הגהות מהר"ב

רנשבורג

א) תרי"ה ואסורה וכו' עד סה"ד. ג"כ דמימי האמוראים היו חולקין בתורה טהורה בל"י כי היה להם אפר פרה וכמ"ס ה"אש"ך לקמן פ"ה ספי ד' אלב מעשר שני לא היה טהב משחכר הנית דלף היו מלחלת ודו"ק:

לעזי רש"י

מינצייר"ש

[מינציירד"ש], פרוס, חתוך לפירות קטנות.

מוסף רש"י

עפר למטה. עפר תיחות ולא על קרקע קשה [לקמן פג:]. עפר לא נאמר. וכסהו עפר משמע דלף צעי עפר אלף ככאוי (שם) דלא קפיד אלף אכסוי (בבצה ז). אלף בעפר. משמע שהוא נגלל וטמון בעפר קודם הכאוי (שם) משמע כולו עתוף עפר תימות [לקמן פג:]. דמן חברייר. נני הישיבה (עלוי יב). ושחטה כדרכה. כסוגן (שם). מאן תנא דלא בעי כוונה לשחיטה. דהא חרש שוטה וקטן לחמיכה בעלמא מכאוי ואין להם דעת להסכיין לשחיטה וקמי' וכולן ששחטו כו', דקאי נמי אחרש שוטה וקטן (שם).

השוחרט פרק שני חולין

גידיפי. נוכה שסביב האזר: **דמיפרמי**. כרותות מינצייר"ש צלע"ז דאי עבד חלדה מצפנים היה יואל רוחצ פי החצ בין הכנפים ולא היה חותכו: **לריך שיתן עפר**א). תיחות למטה דלס"א העפר קשה לא מקרי עפר למטה: **צעפר**. **דמומין ליה לעפרא דכולה** א**פסתקא**. עפר כל הנקעה היה מסיע וכותש או שהיה עפר תיחות ומומנו א) [נפשה] לכך: **פסתקא**. נקעה: **א"ר זירא מלא אואר**. דמנתימין חוץ לאואר צעיין ולא תימא מלא אואר דוקא: **איבעיא להו**. האי חוץ לאואר דרבי זירא משוה קאמר או מלא אואר קאמר: **אלא פשיטא מלא אואר חוץ לשני אוארים** וש"מ **מלא אואר**. דקמני מנתימין נמי גרישא אחוץ לאואר קאי: שאין לו קרנים. דרגילין היו לעשות כמין קרנים לאומילין לנוי על גביהן מטין ללד ראשן ומתוך שהוא קטן מאד הוא נשמט מן האואר וכשהוא מוליך ומציא חיש לחוש שמא יחלידו הסומנין או ינקבו אותן הקרני': **מיצוע** **צוע**. כשמוליך ומציא מתוך שהוא חד הוא נוקצ וקורע ולא חותך: **מחטא דאושכפי**. מרכע הרלענין שפיתויו מדודין וחומכין חוטי התפר: ואע"ג דלא מיכוין. לשחוט אלף להפלת סכין מאן תנא: **ועירא דמן חבריא**. לעיר הישיבה. ולי נראה דאושעיא ועירא היה נקרא דמן חבריא שמצני הישיבה: הוא סני לה. שונה המשנה מרבו: **והוא אמר**. מדעתו שהלכה כרבי נתן: י' וכולן **ששחטו**. חרש שוטה וקטן: **והא אמרה רבא** חדא **וימנא**. ולמה ליה לרבא למידק מנתימין ולמימר הא הפילה הוא כשרה ולאשמועינן דסתם לן תנא כו' נתן הא אשמועינן רבא חדא וימנא דסתם לן תנא כרבי נתן: **לריכא**. ליה לרבא לרבא לאשמועינן בתרוייהו: **אלב הכא דלא מיכוין**. אפילו לחמיכה בעלמא אי לאו לאשמועינן רבא לא היה דייקנא מיניה הא הפילה הוא כשרה דאפילו והיא גופה אינטריכה לאשמועינן מה שאמה וזבח אמה אוכל דבעינן שחיטה מכח אדם קמ"ל רבא דהא נמי דייקנא מינה מדלא קמני הפיל סכין או זרק סכין. והא דפריך והא אמרה רבא חדא וימנא ולא פריך תנינא חדא וימנא משום דמנתימין לא תני כהדיא הפילה הוא דכשרה אלף רבא דייק לה: **נדה שנאנסה** ועצלה. לקמיה [ע"צ] מפרש היכי נאנסה: **לניסה**. ליזקק לבעלה: טמא שאכל תרומה צמימה בידי שמים באלו הן הנשרפין (סנהדרין דף פג). וכרת חמור ממיתה' י'זדימיו נכרתים וזרעו נכרת כדכתיב (ויקרא כ) *עיריים יהיו: **ומנא סימנא**. לחולין לא צעיין כוונה: **שנפלט**. מן היס: ה"ג **מה כלים דלא מיכווני**. דהא לית להו דעת:

ה"ג

"דתנן ג'ל שנתלש ובו ארבעים כלים דלא מיכווני אף אדם

השוחרט פרק שני חולין

כרותות מינצייר"ש צלע"ז דאי עבד חלדה מצפנים היה יואל רוחצ פי החצ בין הכנפים ולא היה חותכו: **לריך שיתן עפר**א). תיחות למטה דלס"א העפר משמע כולו טמון צעפר:

גידיפי דמיפרמי והא בעי כסוי וכי תימא דמכסו ליה א)והאמר רבי זירא אמר רב א)השוחרט צריך שיתן עפר למטה ועפר למעלה שנאמר י'וכסהו בעפר עפר לא נאמר אלא בעפר מלמד שהשוחרט צריך שיתן עפר למטה ועפר למעלה דמומין ליה לעפר דכולה א)פתקא: היה שוחט והתיו [וכו']: אמר רבי זירא מלא צואר וחויץ לצואר *איבעיא להו מלא צואר וחויץ לצואר כמלא צואר דהווי לה תרי צוארי או דלמא מלא צואר וחויץ לצואר משהו תא שמע היה שוחט והתיו שני ראשין בבת אחת אם יש לסכין מלא צואר אחד כשר מאי מלא צואר אחד אילימא מלא צואר אחד ותו לא השתא בבהמה אחת בעינן מלא צואר וחויץ לצואר בשתי בהמות סגי להו כמלא צואר אחד אלא פשיטא *מלא צואר חויץ לשני צוארין י'ש"מ מלא צואר חויץ לצואר ש"מ: בד"א בזמן שהוליד ולא הביא וכו': אמר רב מנשה י'באיזמל שאין לו קרנים אמר ליה רב אחא ברביה דרב אויא לרב מנשה מחטא מאי אמר ליה מחטא מבוע בזע מחטא דאושכפי מאי אמר ליה תנינא אפילו כל שהוא מאי לאו מחטא דאושכפי לא איזמל איזמל בהדיא קתני לה פרושי קא מפרש מאי כל שהו איזמל ה"ג מסתברא דאי ס"ד מחטא דאושכפי השתא מחטא דאושכפי שריא איזמל מיבעיא איזמל אצטריכא ליה ס"ד אמינא ליגור איזמל שאין לו קרנים אמו איזמל שיש לו קרנים קא משמע לן: **מתני'** י'נפלה סכין ושחטה אע"פ ששחטה כדרכה פסולה שנאמר י'זובחת ואכלת מה שאתה זוכה אתה אוכל: **גמ'** טעמא דנפלה י'הא הפילה הוא כשרה ואע"ג דלא מיכוין מאן תנא י'דלא בעינן כוונה לשחיטה אמר רבא ר' נתן היא א)דתני אושעיא זעירא דמן חבריא זרק סכין לנועצה בכותל והלכה ושחטה כדרכה ר' נתן מבשיר וחכמים פוסלים הוא תני לה והוא אמר לה י'הלכה כר' נתן והא אמרה רבא חדא וימנא דתנן וכולן ששחטו ואחרים רואין אותן שחיטתן כשרה ואמרינן מאן תנא דלא בעי כוונה לשחיטה ואמר רבא רבי נתן היא צריכא דאי אשמועינן התם משום דקא מיכוין לשום חתיכה בעולם אבל הכא דלא קא מיכוין אימא לא ואי אשמועינן הכא משום דקאתי מכח בן דעת אבל התם דלא קאתי מכח בן דעת אימא לא צריכא: אתמר נדה שנאנסה וטבלה אמר רב יהודה אמר רב י'טהורה

לא.

חוין צצואר במלא צואר. לכאורה נראה שצריך להוליד כל אותו מלא אואר שחון לאואר ולכך לריך אותו שיעור ומיהו נראה דאין לריך ולא הולך שיעור זה אלף כדי שישחוט צריחו ופעמים שהסכין חריף ושוחט הרוב בלא הולכת כמלא אואר: **והא אמרה רבא חדא וימנא**. אמנתימין לא פריך הא תנינא חדא וימנא כדפירש בקונטרס משום דמנתימין לא תנא כהדיא ו הא הפילה הוא כשרה אלף רבא הוא דדייק לה ועוד דאפילו אי תנן לה כהדיא צמנתימין לא היה יכול להקשות דהא לא פריך ארצא למה ליה למידק הא הפילה הוא כשרה הא תנינא לעיל מדמכשרינן שחיטת חרש שוטה וקטן דאי לאו דאמר רבא אמנתי' דחש"ו רבי נתן היא לא היה מקשה כלום דלמא בחש"ו מכשרינן טפי ואפילו רבנן מודו דמיכוויי לחמיכה כשר אלף פריך משום דאוקמינן לההיא כרבי נתן אלמא מכשרא מנתימין אפילו היכא דלא מיכוין לחמיכה כשר כמו זרק סכין לנועצה ככולל ואס כן למה ליה לרבא למידק הא הפילה הוא כשרה ומשני דה"י ו לנועצה עדיף דמיטכיון מיהא לחמיכה בעלמא אכל הפילה לא מכיוין כלל לשום חתיכה: **וא"י אשמועינן הפילה**. השתא הך לריכותא לא הויא דומיא דאידך דלא צא לפרש טעם אמאי אינטריך ליה לרבא למימר גבי חרש שוטה וקטן רבי נתן היא דאי"כ מאי קאמר אכל התם דלא אחי מכח בן דעת אימא לא הא כהדיא תנן דכשרה אלף אמנתימין גופא עביד לריכותא אמאי יואינטריך ורבא אינטריך לאשמועינן דר' נתן היא דאי לאו דאשמועינן הוה אמנא דהתם אפילו רבנן מודו דהא מיכוויי לחמיכה כשר להכי אשמועינן דלפ"ה פסלי רבנן והא דקאמר רבא לקמן ורבנן נהי דלא צעי כוונה לוציטה לחמיכה מיהא צעיא היינו לחמיכה סימנים:

ואסורה לאכול בתרומה. אפילו למעשר אסורה כדאמר' בסמוך אלף נקט תרומה דנוהגת בזמן הזה א: **ענין** ברת התרת. איפכא הוה ליה למימר עון מיתה אסרת עון כרת מיציעא דהא פשיטא דבעינן כוונה בתרומה וכדתנן י'בחומר בקדש (חגיגה דף יח:). טבל לחולין אסור צמעשר ואף בחולין צעי רבא למימר דטבל ולא הוזק כאילו לא טבל ויש לומר משום דנקט מעיקרא טהורה לציתה קאמר הכי אי נמי נאנסה עדיף מטבל לחולין שאס הימה יודעת הימה מתכוונת אף למעשר ומדקאמר טהורה לציתה אלמא חשיבא ליה כוונה אס כן אף לתרומה תהא מותרת: וכי

לביתה י'ואסורה לאכול בתרומה ור' יוחנן אמר אף לביתה לא טהרה א"ל רבא לר"נ לרב דאמר טהורה לביתה ואסורה לאכול בתרומה עון ברת הותרה איסור מיתה מיבעיא אמר ליה בעלה חולין הוא וחולין לא בעי כוונה ומנא תימרא דהוה וזמלן על האדם ועל הכלים טהורין מאי לאו אדם דומיא דכלים מה וכלים דלא בעי כוונה ביושב ומצפה עסקינן אימתי יתלש הגל וכלים

עין משפט נר מצוה

גב א מיי פ"ב מהל' שחיטה הל' ט סמג עשין סג טושי"ע יו"ד סי' כד סעיף ג:
גב ב מיי שם טושי"ע שם סעיף ב:
גמ' ג שם פ"א הל' כו:
גב ד ה מיי שם פ"ב הל"כ סמג שם טושי"ע יו"ד סי' כ טע"א:
ו ד [נמיי] שם הל' יא טושי"ע י"ד סימן ג ס"א[:
גה ז מיי פ"א מהל' מקוולאות הל"ט סמג עשין רמח טושי"ע יו"ד סי' קלח סעיף מח:
גו ט מיי שם הל"ט:
גז י מיי שם פ"ט:
הל' יז סמג שם טושי"ע יו"ד סי' רח סעיף ה:

שיטה מקובצת

אל' למטה דאם הקרקע קשה לא מיקרי עפר הס"ד: א) דכולה פקתא עפר כל הבקעה: א) ומומנו כפה לכך הס"ד ומה"ד פקתא בקעה: ד) יש לחוש שמא יחלידו הסימנים וכו'. ג"כ ג"א פסא יחליד את הקרנים וינקבו: א) דימיו נכרתים וזרעו נכרת. ג"כ ג"א דהוא ובניו נכרתים כדכתיב וכו': א) משום דבמתני' לא תנא בהדיא הפילה הוא כשרה אלא רבא הוא דדייק לה ומיהו נראה דאפי' תנן לה: א) ומשני דה"א דסכין לנועצה עדיף דמכיוון מיהא: א) אמאי אצטריכא ורבא איצטרי' לאשמועינן:

רבינו גרשום

דהחליד שחיטתו פסולה תיקו: התיו את הראש בבת אחת שחיטתו פסולה מנהיג מילי אמר שמואל דאמר קרא חץ שחוט לשונם כלומר לשון משך: פקתא פלוג בינע"ז ובאיזמל שאין לו קרנים כלומר אבל יש לו קרנים אסור דחיישינן שמא דרך שחיטתו ינקב הסימנין בקרנים: מחט דאושכפי מאי כלומר מחטא דאושכפי (חותך) [שחטן] בסכין שעשוי לחתוך החוט שחופר בו: איזמל שאין לו קרנים שמוכפלין קרנים לאחוריהן: אבל הכא דלא קא מיכוין כלומר דלא קא מיכוין אלא לנועצה ככותל: טהורה לביתה כלומר טהורה לשכב עם בעלה בתמישוי המטה: עון כרת התרת כלומר נדה שהוא חייב כרת. איסור מיתה. זו תרומה שהיא מיתה בידי שמים דכתיב ומתו בו כי יחללוהו: מה כלים דלא בעו כונה כלומר כלים לאו בני כונה ינעוו: משום חרדלית של גשמים דחשובין א) כמים שאובין ולא כמי מקוה אי נמי גיגורא ראשין

א) דכתי רבנו אלו לריך אואר חרדלית של גשמים איט מים שאובין רק דפסולין משום דהוו וחליין על גשמים אינן מטהרין רק כאשכול וי"ע.